

opozicija je potrebna in celo koristna. Pri raznih tožbah vidimo zagovornike in protigovornike. Opozicije so na svojem mestu v občinskih odborih, deželnih in državnih zborih, ker le na ta način se bistrijo in jasnijo pojmi, da se sklene kaj dobrega in koristnega za občni blagor. Kaj se učimo iz tega? Boj mora biti, ker je takorečeno prirodjen veselstvu, torej tudi človeku in človeški družbi. Kaj bi se zgodilo n. pr., ako bi Bog ustvaril divjačino: zajce, srne, jelene in razno perutnino brez nasprotnikov: lisic, volkov, kun, jastrebov? Divjačine in perutnine bi se zaredilo s časom toliko, da bi človek ne imel obstanka na zemlji, Kaj bi se zgodilo s človeško družbo, ako bi ne bilo držav, zakonov, pravice in reda? Zavladal bi strahovit nered; pest močnejšega bi strahovala povsod. Modri, pametni zakoni vzdržujejo red in pospešujejo občo blaginjo po raznih državah in med raznimi narodi, in kjer teh ni, zahteva nered človeške družbe, da se napravijo. Sila mora stati proti sili, vendar pa vselej tako, da sila ne uniči protisile, ali pa obratno protisila sile.

Bog je ustvaril svet z vsem potrebnim, dal mu je človeka kot najpopolnejše bitje za gospodarja, ki ima um, pamet in prosto voljo. Dal mu je tudi zakon, po katerem se mora ravnati in živeti; dal mu je občutljivo vest, ki naj mu bo vodnica v življenju. Čeprav je človek najpopolnejše bitje z neumrjočo dušo, z umom in pametjo, s prosto voljo in božjimi zakoni v občutljivi vesti, je poleg tega vendar slabotno, vsem slabostim podvrženo bitje. V boju za obstanek naredi marsikaj, kar ne pristojajo njegovemu poklicu, kar je v protislovju s pametjo, vestjo in vcepljenimi zakoni in tudi v protislovju z njegovo svobodno voljo. V boju za obstanek vidimo razne ljudi, da cenijo razna napačna dejanja bolj kakor plemenite kreposti, da so slepi in gluhi za dobro, koristno, plemenito, pošteno in resnično; oni žive v zavesti, da ravnajo prav; ne puste se poučiti, prepričati in odvrniti od svojih napačnih pojmov, bodisi iz sebične koristi ali iz strahu pred javnostjo. Vsak tat ve dobro, da je tatvina prepovedana in kaznjiva, pa vseeno krade, če le more in če ga kdo ne vidi. Za greh se ne zmeni veliko, strah ima vendar pred javnostjo zaradi sramote. Lažnivec ve dobro, da ne govori resnice, če mu pa kaže dobiček, se bo pridušal in trdil ravno nasprotno, kar ni res. Tatu in lažnivcu se je vkoreninila grda navada, niti slišati nočeta, da bi bilo to napačno ali sramotno. Bog ne da, da bi jima to očital. Ako nimaš prič, te bosta tožila in spravila v sitnosti, če ne že v kazni ali v zapor! Tatu kakor lažnivcu se je polastila strast do tujega blaga in poštenja, oba pa hočeta veljati pred svetom kot poštenjaka. Oba sta smrtna sovražnika vsakomur, kdor bi ju hotel ovirati v njihju početjih. Strast je torej neka zaslepljena prevladajoča sila, ki človeku lahko škoduje, ako je ne prevladajo pamet, razsodnost, pravičnost in resnicoljublje. Človek se mora torej boriti zoper samega sebe, če noče propasti v sramotna dejanja.

Strast je različna. V glavnem lahko ločimo strast v materialno in intelektualno. Strastni poželjivci posvetnega blaga sodijo k prvi. Koliko je na svetu ljudi, ki jim je Bog denar ali pa trebuh. Za poštenim zaslužkom zaradi obstanka drvi sicer ves svet, ali to drvenje se mora sukati v poštenih, dopustnih, v vesti ter v zakonu dovoljenih mejah. Skopuh nima nikdar dosti, niti samemu sebi ne privoščiči kaj dobrega, še manj pa drugim; deva in spravlja denar in blago na kup, misleč, da bo živel večno. Temu je podoben oderuh.

(Dalje).

## Iz naše organizacije.

### Štajersko.

**Ormoško učiteljsko društvo** je zborovalo 1. decembra l. l. v Ormožu. Navzočih je bilo 22 članov in gđc. Randl kot gost. Ta dan je bil zares živahen sestanek učiteljstva domačega okraja. Zborovanje je vodil društveni predsednik gosp. Anton Porekar, ki je po presrčnem pozdravu naznanil, da so na novo pristopili našemu društvu: g. Ludovik Šijanec, nadučitelj, in gospa Antonija Šijanec, učiteljica, oba pri Svetinjah, ter g. Robert Košar, učitelj na Runeču.

Gosp. Anton Kosi je podaval spomine s potovanja v Norimberk na I. mednarodni kongres za šolsko higijeno. G. podavatelj se je dotaknil najprej koristi, ki nam jo donaja potovanje sploh, zlasti pa še za učitelja, ki more na potovanju dobljene vtiske v šoli pri raznih predmetih s pridom uporabiti: »Dokler česa nisi spoznal z lastnimi očmi, ne moreš imeti pravega pojma o reči!« Zatem omenja g. tovariš Kosi na kratko, kaj je vse doživel na svojem potovanju, kaj vse izkusil, kaj zanimivega videl in kakšne vtiske sprejel. Govornik omenja tudi naloge I. mednar. higijeničnega kongresa ter našteje nekatere važnejše predmete, o katerih se je v teku 6 dni, in sicer v 7 skupinah, razpravljalo. Zanimalo je posebno poročilo o vprašanju »Poučevanje v higijeni učiteljev in učencev« ter »Higijena učiteljstva«. Zaradi pomanjkanja časa ni g. Kosi poročila končal. Gosp. predsednik je izrekel željo, kateri so pritegnili navzoči, da naj gosp. poročevalec svoje poročilo objavi n. pr. v »Učit. Tov.«\*) V »Popotniku« priobčujeta slične črtice gg. Kocbek in Nerat, a dobro bi bilo, da se zasliši o tem še drugo poročilo.

Gosp. Ernest Slanc je poročal o svojem delovanju v okrajnem šolskem svetu in pripomnil, da je pretežna večina članov okrajnega šolskega sveta naklonjena učiteljstvu, ki ji sme učiteljstvo z mirno vestjo zaupati. Nadalje je govoril o obravnavi šolskih zamud. Obe poročili se vzameta z zadovoljnostjo na znanje. G. Slanc se naprosi, da se še drugokrat oglasi kot zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, kar tudi obljubi.

Gosp. Josip Rajšp je polagal račun učiteljskega koncerta z dne 8. septembra l. l.; dohodkov je bilo 351 K 7 v, stroškov 301 K, prebitka torej 50 K 7 v, kateri se pošlje na predlog g. blag. kot prvi obrok ustanovnine za »Učit. konvikt v Ljubljani«. — Gosp. predsednik izreče pri tej priliki zahvalo vsem onim, ki so si pridobili za prireditev tega tako sijajno uspelega koncerta katerekoli zasluge; v prvi vrsti velja hvala cenjenim pevcem in pevkam iz ljutom. in ptujskega okraja ter domačim pevskim močem njim na čelu kapelniku gospodu Domicijanu Serajniku, ki je z neutrudljivo energijo vodil pevske vaje in koncert. Presrčna hvala pa gre tudi vsem cenjenim damam za ovenčanje koncertnega prostora in za priskrbitvev krasnih šopkov. Gospodu Rajšpu pa — ki je izprožil misel za koncert — je gotovo najlepša hvala in največje zadoščanje to, da je po svoji vztrajnosti izvedel, kar se je marsikomu zdelo nemogoče. Torej: čast mu!

Društvo sklene pristopiti k »Hranilnici in posojilnici učit. konvikta v Ljubljani« z deležem, ki se bo plačeval v mesečnih obrokih. — V povrnitev stroškov za izbojevanje dijet članom stalnega konferenčnega odseka se je nabralo med navzočim učiteljstvom 5 K.

Prihodnje zborovanje in občni zbor se vrši 9. februarja v Ormožu.

### Učiteljsko zborovanje za brežiški in sevniški okraj.

Dne 4. decembra l. l. je imelo učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj svoje prvo zborovanje v novem šolskem letu, in sicer na Vidmu. Predsednik društva, g. Janko Knapič, pozdravi navzoče društvenike s presrčnimi besedami, želeč, da bi društvo vedno krepko napredovalo ter se vedno trdneje organiziralo. Z navdušenjem so društveniki pozdravili pristop treh novih članov, namreč: gđc. Hermine Bračičeve iz Dobove, g. Ivana Krajnika iz Blance in g. J. Okorna iz Rajhenburga. Tvarine za to zborovanje se je toliko nabralo, da se je moral

zavoljo pomanjkanja časa referat nadučitelja Tominca odložiti na prihodnje zborovanje. Posebno pri točki »iz učit. prakse« je prišlo mnogo važnih vprašanj na vrsto. Po zborovanju smo si privoščili tudi malo zabave, ki je bila prav živahna, le žal, da so morali nekateri člani tako hitro oditi. Prihodnje zborovanje obeta biti še živahnejše ker bodo nastopili tudi še pevci. Torej prihodnič vsi na zborovanje!

## Vestnik.

**Učiteljski konvikt.** Gospica Silvija Fuxova, bivša »šolmašterca« v Metliki, 12 K, darovali razni gospodje, ker:

- »Pri Mančitu smo zbrani bili
- »Ter pesmi peli, vince pili,
- »A ko smo krofe jeli,
- »Smo b'li še bolj veseli;
- »Kronce smo nabrali
- »Konviktu jih poslali!«

Gospica Kristina Demšar, učiteljica v Smartnem pri Litiji, 20 K, kot odkup od novoletnih voščil p. n. rodbin Knaflič, Zorè, Watzak, Šelekar, Razboršek, Debelak in Demšar, ter vesele Korelnove družbe v Robavsovi gostilni. Ziveli darovalci in nasledniki!

**Čekovni promet učiteljskega konvikta.** Letnina à 2 K, za l. 1904. G. Hinko Likar, nadučitelj v Grahovem; gđc. Franica Bayer, učiteljica v Grahovem; gospica Marija Šušteršič, učiteljica v Grahovem; g. Jakob Cepuder nadučitelj in gospa J. Cepuder, učiteljica, oba v Hrušici pri Ljub. (5 K); g. Fran Rošker, nadučitelj v Loki pri Zusnu (4 K); g. Franc Rozman, nadučitelj v Št. Ilju; g. G. Rudolf Mencin, učitelj v Št. Ilju; gđc. Minka Janša, učiteljica v Št. Ilju; gđc. Angela Divjak, učiteljica na Blejski Dobravi; g. Andr. Rojc, učitelj v Komnu; g. Ferdo Rosenstein, nadučitelj v Stranica pri Konjicah; gđc. Božena Kreč, učiteljica v Stranica pri Konjicah; g. Janko Knapič, nadučitelj na Vidmu; g. Ivan Pavlovič, učitelj na Vidmu; g. Anton Pavčič, nadučitelj v Kostanjevici 2 K kot drugi rok od povišane plače; g. Ivan Pokorn, nadučitelj v Horjulu. Ziveli zavedni učitelji in učiteljice!

**Kolekta poštne znamk za učiteljski konvikt.** Iz Ptuja kolekta št. 77. Čas je zlato, zato prosimo, da vsakdo kolekto brez odlašanja pošlje dalje.

**Učiteljski dobrotniki.** Tvrđka Fran Ksav. Souvan v Ljubljani, 51.16 K; g. Evgen Lah, predsedstveni tajnik v Ljubljani, 20 K; g. Fran Orožen, c. kr. učit. profesor v Ljubljani, 10 K; g. Bogomir Krener, tovarnar in posestnik v Škofji Loki, nabral na knjižico krajevske podružnice učiteljskega konvikta št. 17 22.80 K; čisti dobiček tamburaškega koncerta v Ptuju 41.50 K; g. Hinko Schreiner, c. kr. učit. ravnatelj v Mariboru, 5 K; g. Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Ljubljani, 5 K; g. dr. Fran Ilešič, c. kr. učit. prof. v Ljubljani, 4 K; g. Anton Trevn, trgovec in posestnik na Jesenicah, 20 K; g. Josip Murnik, trgovec v Ljubljani, 10 K; g. Albert Sič, profesor na slovenski mestni višji dekliški šoli v Ljubljani, 2 K; g. J. Soklič, trgovec v Ljubljani, 7.60 K; g. dr. Fr. Kropivnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani, 1 K; g. Ivan Fajdiga, molar v Ljubljani, 10 K; gospa Marija Bayr, posestnica v Ljubljani, za odkup od novoletnih voščil 4 K. Ziveli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog platil!

† **Ivan Nep. Resman.** Dne 5. t. m. je po kratki bolezni umrl v Ljubljani g. Ivan Nep. Resman, postajenačelnik v. p., velik slovenski rodoljub, pesnik in pisatelj slovenski ter iskren prijatelj naprednega učiteljstva. To svoje prijateljstvo je pa tudi izpričeval v dejanju, saj je bil podpornik naših listov in »Učiteljskega konvikta«, ki ga šteje med svoje ustanovnike. Slovensko učiteljstvo ima, žal, malo takih prijateljev! — Resman je bil vedno odločen narodnjak ter je moral zaraditega pretrpeti mnogo preganjanj, ki pa niso omajala njegovega značajnega rodoljubja. Baval se je tudi s pesništvom. Najlepše svoje pesemce je izdal v knjigi naslovljeni »Moja

deca«. — Bodi možu plemenitega srca in vzornega rodoljubja ohranjen neminljiv spomin!

**Umrla je Terezija Debevčeva**, učiteljica v Slavini, stara komaj 25 let. Vzrok? — Učiteljska bolezen — jetika. N. v m. p.!

**Poročil se je g. Fran Zorn**, učitelj v Vrtovinu, z gđc. Tončko Besednjakovo. Čestitamo! — Nadučitelj v Tržišču g. Hrabroslav Skulj, se je pa poročil z gđc. Helci Salokarjevo iz Ljubljane. Čestitamo!

**Šolske vesti iz brežiškega okraja.** Trirazrednica v Sromljah in nemška trirazrednica v Brežicah sta se razširili v štirirazrednici; štirirazrednica v Rajhenbergu je postala petrazrednica, petrazrednica v Sevnici z eno paralelko pa se je razširila v šestrazrednico. Na štirirazrednici na Vidmu se je ustanovila paralelka. Novo šolsko poslopje za pet razredov je dobila dvorazrednica v Pišecah, šolsko poslopje v Rajhenbergu pa se je razširilo. Na novo nameščeni so: g. Okorn Vinc. v Rajhenbergu ter gospodične Boštjančič Irma na Blanci, Slemenšek I. na Zdolah, Bračič Hermina v Dobovi in Scheligo Stefanija na Vidmu. Gospa Romih Terezija, učiteljica na Vidmu, ima zaradi bolezni daljši dopust, istotako gospodična Kline Olga, učiteljica v Artičah. Gospodična Jurko Marica je premeščena iz Zdol v Artiče, g. Gostinčar, učitelj v Dobjem, je postal začasni šolski voditelj v Zabukovju, g. Arnšek Rudolf, učitelj v Globokem, pa je eksponiran v St. Peter v kozjan. okraju; g. Laurenčak Ferdo, okrajni pomožni učitelj, je dobil učiteljsko mesto v Lokavcu nad Loko. Gđc. Marija Sibovec iz Ljubljane je nameščena kot suplentinja na Vidmu.

**Kakor pri nas!** »Slovenec« tako navdušeno vedno pridiguje in piše, kako narašča število klerikalnih učiteljev. Poudarja vedno, da raste število članov-učiteljev »Slomškove zveze« dan z dnem. A ko smo ga pozvali, da naj nam pové vsaj število članov učiteljev, je modro prezrl naš poziv. Dobro vemo, da je ono kričanje po ogromnem številu članov-učiteljev le prazna fraza, zakaj iz pozitivnega vira vemo, da je število članov-učiteljev v »Slomškovi zvezi« tako »ogromno«, da niti običnega zbora te zveze ne morejo sklicati. In taka suša ne vlada samo pri naših klerikalnih učiteljskih zvezah, temveč povsod. Lep dokaz nam podaja klerikalno učiteljstvo na Češkem. »Leibjournal« naših Slovenčevcev, »Vaterland«, je pisal pred kratkim, da so razmere v kat. učiteljskih društvih naravnost obupne, zakaj »die Überzahl der Mitglieder des kat. Lehrervereines zeigt eine grenzenlose Teilnahmslosigkeit gegenüber dem Vereine, der auch an stetiger Abbröckelung leidet. Wohl mancher Lehrer ließ sich in den Verein einschreiben, weil er gehofft haben mochte, daß er unter Beihilfe des Klerus einen guten Posten bekommen werde. Wenn dies dann nicht geschehen ist, hat er dem Verein enttäuscht den Rücken gekehrt.« — Žalostno, a resnično! —

**C. kr. dež. šolski svet.** Pišejo nam: V svoji notici 1. letošnje številke »Novoletno darilo kranjskemu učiteljstvu« vprašujete: Ali res nima učiteljstvo nobenega zagovornika v dež. šol. svetu?

»Kako li to mogoče?« smo se vprašali, če si to korporacijo malo bolj natančno ogledamo. Zakonodajalec je pač imel dober namen, da je določil sedeže v dež. šol. svetu tudi zastopnikom avtonomnih oblastev in cerkve.

V našem deželnem šolskem svetu so imeli do zadnjih let mnogokrat večino ti zastopniki, a to ni prijalo gotovim krogom. Premišljali so, kako bi prišla vlada do tega, da bi bila popolno neodvisna in neomejena gospodarica v tej velevažni korporaciji. Treba je bilo še enega c. kr. funkcijonarja. Ustanovili so mesto c. kr. dež. šol. nadzornika za ljudske šole, in stvar je bila gotova. Sedaj so v našem dež. šol. svetu: referent c. kr. vladni svetnik, dva c. kr. dež. šol. nadzornika in dva figuranta, ki se zaradi lepšega imenujeta zastopnika učiteljstva, torej pet glav. Na drugi strani imamo dva zastopnika dež. odbora, enega zastopnika mesta Ljubljane in dva zastopnika verstva, torej tudi pet mož. Ako so tudi vsi zadnje imenovani edini, ne premorejo ničesar, ker vselej predsednik s svojim glasom dirimira pri glasovanju. Iz tega je razvidno, da so vsi glasovi zastopnikov avtonomnih oblastev ničevi, njih mnenje se le tedaj upošteva, če je to